

Fremtidens offentlige Tjenestepensjon

Advokat Ørnulf Kastet

YS

Dagens oftp.

- Ble til i megling i 2009
- Fortsatt 66 % sluttlønnsordning, men:
  - Levealdersjustert
  - 66 % garanti for alle født før 1959
  - Ikke tjenestepensjon og arbeid samtidig
  - Folketrygdberegnet AFP fra 62-65 år
  - 66 % fra 65-67
  - Ytelsen fra 67 år levealdersjustert, har ligget på ca. 72 % p.g.a. samordningsfordeler

Dagens oftp.

- Kan ta ut folketrygd mens man jobber
  - Tjenestepensjon blir beregnet som om man gikk av ved 67 (ikke lenger 66 %)
  - Kan kompensere for levealdersjustering av tjenestepensjonen ved å jobbe lenger (53 årgangen må jobbe til 68 for å kompensere)
  - Ikke bedre pensjon for å jobbe lenger etter at man har kompensert for levealdersjustering

Bør oftp. endres?

- YS mener ja fordi:
  - Dagens oftp. er dårlig tilpasset ny folketrygd
    - Ikke alleårsopptjening
    - Ikke "nøytralt uttak"
    - Dårlig stimulans til å arbeide lenger
  - Manglende "harmoni" med private løsninger hindrer mobilitet
  - Levealdersjustering gjør at ordningen blir dårligere over tid

Bør oftp endres?

- Dagens ordning er god for høytlønnede med korte karrierer
- Den er dårligere for lavtlønnede som kommer tidlig ut i arbeid og for ansatte som står lenge i arbeid
- Forskjellige vurdering ut fra egen medlemsmasse. YS har alle grupper ansatte

Noen viktige hensyn

- Gode nok ytelser også i ny ordning
- Ordningen bør understøtte arbeidslinja, gi bedre pensjon for å jobbe lenger
- Ordningen bør ikke "stenge folk inne" i offentlig sektor
- Hensyn til privatisering/anbud/tariffhopping

Privatisering

- Offentlig sektor har levd med privatisering lenge
  - E-verk
  - Renovasjon
  - Sykehjem
  - Bussbransjen
  - Støttefunksjoner (sentralbord, renhold o.l.)
  - Hva mer kan komme?

Anbud

- Anbud brukes for å finne billigste (og beste?) tilbyder av en tjeneste
- Billigst tariffavtale gir en konkurransefordel
- Pensjon en vesentlig del av kostnadene ved offentlige tariffavtaler, anbydere uten dyre pensjonsordninger vinner ofte anbud

Tariffhopping

- Betyr at man skifter arbeidsgiverforening og dermed blir automatisk omfattet av en annen (og billigere) tariffavtale
- Tidligere gikk man ofte fra KS til NHO, nå er det mer variasjon og ofte er pensjon en viktig grunn

Hva koster oftp?

- KLP ordningen koster ca 12,5 % av lønn pluss regulering, i alt mellom 15 og 20 % av lønn (minus 2 % egenbetaling)
- Obligatorisk tjenstepensjon koster drøyt 2 %
- Hvorfor vinner private ofte anbudskonkurranser?
  - Mer effektiv drift hever politikerne
  - Ansatte betaler i form av dårligere pensjon vil vi hevde

Kan vi lage kompromisser?

- Virke/HUK avtalen
  - 5+2 % av lønn opp til 12 G
  - Ytterligere 18,1 % av lønn mellom 7,1 og 12 G
  - Reguleres med lønnsvekst (G-regulering), men bare for ansatte (ikke fripoliser)
  - Privat AFP i tillegg (2,4 %)
- Kompromissløsning som er billigere og mer forutsigbar for arbeidsgiver

Politisk regulering?

- Bussbransjen gjorde det i lov:
- "Den som får tildelt løyve gjennom konkurranse, må forplikte seg til å sikre at dei tilsette som direkte arbeider med å oppfylle kontrakten, får lønns- og arbeidsvilkår som ikkje er dårlegare enn det som følgjer av gjeldande landsomfattande tariffavtale, eller det som elles er normalt for vedkommande stad og yrke"

Politisk regulering?

- Det tas inn lignende formulering i anbudsdokumenter
- Alle landsomfattende tariffavtaler i bussbransjen har likelydende bestemmelser (også om pensjon)
- Kan man stille tilsvarende krav til pensjon i anbudsutsatte virksomheter?
  - Alle anbydere kan ikke etablere offentlig ordning

Politisk regulering?

- Kan man lage en egen ordning tilpasset formålet?
(sykehjemmenes pensjonskasse?)
- Kan man stille minstekrav?
- Kan oftp. utformes på en måte som gjør at man i det private kan "kopiere" den?
  - Hybrid med maks innskudd
  - Oppregulering av pensjonskapital med lønnsvekst

Fremtidens oftp.

- Må forhandles i tariffrevisjon
- Begynner å haste
  - Samordningstillegget blir gradvis mindre
  - Vi vet ikke hva som gjelder for årskullene fra og med 1959

Fremtidens oftp.

- YS var villige til å forhandle videre om «kombinasjonsalternativet» i 2009
  - 0,42 % av lønn fra 0 - 7,1 G
  - 1,77 % fra 7,1 - 12 G
  - G regulering
  - Fleksibelt og nøytralt(?) uttak fra 62 år